

Οι αιματηρές και αναιμακτες θυσίες και προσφορές, από την αυγή των συγκροτημένων, κοινωνικών ομάδων, εκφράζονταν με προσφορά, ή, αντιπροσφορά μέρους των θηραμάτων και των οικοσίων, ως δείγμα ευχαριστίας προς το Θείο, ακόμα και ανθρωποθυσιών, πού περιγράφονται, στην αρχαία Γραμματεία, όπως π. χ. (όπως ή θυσία του Αβραάμ, τής Ι-φιγένειας κ.λ.π.), αλλά και τις απαρχές των καρπών, πού αργότερα, αντικατέστησαν τις αιματηρές (ΣΗΜ.), ως αναιμακτες, μέχρι σήμερα, στις δημόσιες θρησκευτικές, λατρευτικές, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, για την Θεία επίβλεψη, προστασία και εύνοια.

ΙΕΡΟΘΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΦΑΓΙΑ ΕΝ ΕΛΑΤΕΙΑ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας • Email: pgdimakis@gmail.com

Ίχνη αυτής, τής μακράς αυτής διαδικασίας, υπάρχουν σαν ψήγματα και σπαράγματα, σε όσα αναθήματα και θύματα, (φωτο 1) εκάιντο πυρί, σε δημιουργημένα ή σχηματικά θυσιαστήρια, ενώ τα υπόλοιπα τεμάχια, κατανάλωναν οι συμμετέχοντες, (φωτο 2) σε κοινό γεύμα, πού οι χιλιετίες διαμόρφωσαν και ελάχιστα, διαφοροποίησαν.

Το θέμα είναι μέγα, με πολλές παραμέτρους, ο χώρος μικρός, ακόμη και οι δυνατότητες λιγοστές.

Το μικρό τούτο αφήγημα, δεν φιλοδοξεί, να το εξαντλήσει, πόσο μάλλον να το αναλύσει, αλλά να παραθέσει παρατηρήσεις, φωτο και σχόλια, με την ελπίδα, να διασωθούν, αυτά πού μάχεται ο Χρόνος και τα επικαλύπτει, η συνεχής, καλπάζουσα, παράθεση ξένων προτύπων, ακόμη και στην καθημερινότητα, όπως τα διαλαμβανόμενα στην ανάρτηση.

Οι τυχόν ευαίσθητοι περί τις σκληρές φωτο, άς μήν συνεχίσουν την ανάγνωση, αφού σήμερα, δεν είναι αποδεκτό αισθητικά, ότι ήταν καθημερινό κάποτε, όπως οι πρακτικές

αυτές, ακόμα και στα νοικοκυριά, πού συνήθως αναλαμβάναν οι γυναίκες, στα πουλερικά ή τα μικρά οικόσιτα, όπως τα κουνέλια π.χ., ενώ για τα μεγαλύτερα ζώα, ο αρχηγός τής οικογένειας, ή, οι περιφερόμενοι περιστασιακοί σφάχτες, πού σε εορτές και πανηγυρία, αλλά και άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις, ασκούσαν αυτή τήν ημιεπαγγελματική δραστηριότητα, και, κατ' οίκον.

Συνήθως ήσαν ποιμένες, εξοικειωμένοι στις διαδικασίες αυτές. (Φωτο 4-5-6-7).

Ο παππούς μου, Παναγιώτης Γεωργίου Δημάκης, ποιμένας, είναι καταχωρημένος ως κρεοπώλης, στον Εμπορικό Οδηγό Ιγγλέση, στην Ελάτεια τό 1908.

Επειδή ο Χρόνος τρέχει, η καθημερινότητα αλλάζει, οι μικρές πληροφορίες κατά τόπους, χάνονται, αποφάσισα μέρος του υλικού, να το παρουσιάσω, έστω με κενά, ατέλειες και ελλείψεις, με μέρος φωτογραφικού αρχείου και σειρά αναμνήσεων και παρατηρήσεων, ενός μακρού βίου, για τα δρώμενα αυτά, στις αυλές των νοικοκυριών, στους οικιστικούς πυρήνες, στις εξοχές και πανηγυρικές συγκεντρώσεις, όπου η ροή του αίματος, ήταν δημόσια και συνήθης.

Πάντα με επίγνωση, τής αταξίας του υλικού, πού θα παραμείνει όμως, στο προσκήνιο, ως τράπεζα δεδομένων, για να συμπληρωθεί και σχολιαστεί, αρμοδιότερα στο μέλλον, όπως τής διακοσμητικής δερματογραφίας (φωτό 8), των σφαγίων και τής ερμηνείας της, το σημαίνουν και το σημαίνονενα, σ' αυτήν, και, οι ακολουθούμενες μέθοδοι.

ΣΗΜ. Οι Πυθαγόρειοι δίδασκαν και εφάρμοζαν, αυστηρά διατροφικά πρότυπα, με πλήρη αποχή, από τήν κρεοφαγία, με εξαίρεση τα κρέατα τής Ιεροθυσίας, όπου αινίττεται, ένα είδος μυστικιστικού, τελετουργικού καθαρμού...τα καλά και δίκαια των αναγκαίων του βίου....

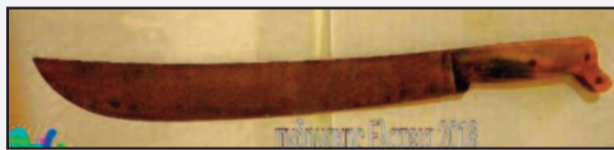

Φωτο 1. Ιερείον, από το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου Λεύτων Ελατείας. Αυτό το ακμαίο, νεαρό τραγόπουλο, ανάθημα, των παρεπιδημούντων ποιμένων και γεωργών, χρηστών στον περιβάλλοντα χώρο, των βοσκοματών και αγροτεμαχίων, του λεβέντη καβαλάρη και προστάτη, Αη Πώργη. Παλαιότερα μαγειρευόταν

σε καζάνι και διαμοιραζόταν ευλογημένο, σε κοινό γεύμα, ώστε οι παρόντες προσκυνητές, να μετέχουν ομαδικά καί τελετουργικά, στην θυσιαστική τελετή, ως ευκαιρία ευχαριστίας, προς τον προστάτη Άγιο Γεώργιο. Τώρα υπάρχει λαχνός υπέρ του Ναού, όπως και η συλλογή των δερμάτων άλλων, από τούς επιτρόπους, πού αποτελεί οιοσεί τμήμα του ζώου, μερίδιο του Ναού.

Φωτο 2. Εαρινή θυσία, στα Γωγείκα Μαντριά, στον Παλιουριά, τής ποιμενικής οικογένειας Γώγου και των κατιόντων, επί τή ευκαιρία του Κούρου των προβάτων. Ο αμνός ετοιμαζόταν και ψηνόταν σε λάκκο, μικρού βάθους, τυλιγμένος στο δέρμα του, σκεπαζόταν δε από κλαδιά καί χώμα, κατά το κλέφτικο σύστημα, για να μήν αναθρώσει ο καπνός, και, αναγνωρίζεται από μακριά, η τοποθεσία. Ο μελισμός και η διανομή, ήταν προνόμιο και χρέος, του Αρχηγού τής οικογένειας, πού συνήθως ήταν ο γηραιότερος, όπως εδώ ο φαρμακοποιός Γ. Γώγος. Η νεφραμιά, εθεωρείτο το εκλεκτότερο τεμάχιο.

Φωτό 3. Μάχαιρα κρεοκοπής από τήν Ελάτεια.

Φωτό 4. Σκηνή κοπής κρέατος, με μάχαιρα κρεοκοπής, δεκαετίας 1980, με ξύλο κοπής, τράπεζα επεξεργασίας και τα υπόλοιπα, λιγοστά συγύρια, τσιγκέλια, μαχαίρια, σουβλιά, μασάτια κ.λ.π.

Φωτό 5. Η μάχαιρα διαμελισμού του σφαγίου, ήταν χειροποίητη, έργο συνήθως ντόπιων χαλκιάδων-μαχαίραδων, παραλλαγή πολεμικής, με ζυγισμένη λάμα. Τότε το "γαλάτωμα" των τοίχων, με ασβέστη άσβεστο, ήταν η πιό ασφαλής, για τήν εποχή μέθοδος απολύμανσης.

Φωτό 6. Πολλές ομοιότητες στην κοπή των κρεάτων, με τήν αρχαία πρακτική, πού φαίνεται να βρίσκει τρόπους, να συνεχίζεται, με τήν μάχαιρα και τήν τράπεζα κοπής....

Φωτό 7. Κοπή κρεάτων, σε νεότερο κρεοπωλείο, με μικρές διαφορές στην διάταξη και έκθεση των κρεών και παραγωγών σκευασμάτων, χωρίς ουσιαστικές διαφορές.

Φωτο 8. Μόνο για τήν φωτογραφία αυτή, θα άξιζε μία μονογραφία, γιατί ο Χρόνος τρέχει, οι πρακτικές τής καθημερινότητας επίσης και ότι βλέπαμε αλλάζει, άλλοτε προς το καλύτερο και άλλοτε το χειρότερο. Μια εικόνα πού απέρχεται ταχύτατα, είναι και η διακόσμηση των σφαγίων, με ένα είδος τελετουργικής δερματογραφίας, λαϊκότροπης εμπνεύσεως, πού όμως υπακούει σε κάποια πατριδοσομένα μοτίβα, υπαινικτικά, όπως το Δένδρο τής

Ζωής π.χ. ίσως και άλλων, πού δυστυχώς δεν έχουν αποτυπωθεί, για να συγκριθούν. Ήδη η τεχνική αυτή παρακμάζει και δεν χρησιμοποιείται, λόγω αλλαγής των διαδικασιών, πού κατήγγησαν, σχεδόν όλα, τα σχετιζόμενα με τήν μυστηριακή και τελετουργική διαδικασία, τής προετοιμασίας τής τροφής, με τήν αιματηρή προσφορά. Βεβαίως υπάρχει πάντα, η πρόκληση τής εξαντλητικότερης έρευνας, τής σχέσεως των δερματογραφιών αυτών, με τήν υγεία των ζώων, τα λιπαρά κ.α.ενώ δεν πρέπει να αγνοείται, η μυστηριακή πρόσκληση ή αποτροπή, αόρατων δυνάμεων, πού οι λαϊκές δοξασίες, περιελάμβαναν τήν παρουσία, τις στιγμές αυτές.